

Helsingfors/Mariehamn 12.8.2011**Nr 36/11****Hänvisning** Gränsbevakningsväsendets skrivelse 9.6.2011.

Till Staben för gränsbevakningsväsendet

Ärende

Inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning förbereder ett utkast till en förordning om begränsningar av och förbud mot rätten att röra sig i lokaler eller områden som gränsbevakningsväsendet besitter. I förordningen ska med stöd av 71 § 1 mom. och 84 § 2 mom. i gränsbevakningslagen (FFS 578/2005) föreskrivas om begränsningar av och förbud mot rätten att röra sig i lokaler eller områden som gränsbevakningsväsendet besitter samt om utmärkande av de områden där begränsning eller förbud gäller.

Utlåtande om förordningsutkastet har inhämtats bl.a. från Ålands landskapsregering och berörda kommuner. Landskapsregeringen har i sitt utlåtande konstaterat att enligt självstyrelselagen för Åland har landskapet behörigheten bl.a. gällande allmän ordning och säkerhet. Enligt 50 § i polislagen för landskapet Åland (ÅFS 49/2000) ankommer det på landskapsregeringen att genom polisförordnanden "begränsa trafik och vistelse på vissa områden". Landskapsregeringen anser att Ålandsdelegationens utlåtande bör inhämtas för att klarlägga behörighetsfördelningen mellan Ålands landskapsregering och riksmyndigheterna.

I enlighet härmed inbegär inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning Ålandsdelegationens utlåtande om det hör till Ålands landskapsregerings eller riksmyndigheternas behörighet att begränsa rätten att röra sig i lokaler eller områden som gränsbevakningsväsendet besitter i landskapet Åland.

Grunden för utlåtandet

Enligt 56 § i självstyrelselagen ger Ålandsdelegationen på begäran utlåtanden till statrådet och dess ministerier samt till landskapsregeringen och domstolar. Till delegationens uppgifter hör således att såsom ett sakkunnigorgan ge utlåtande i frågor som gäller tillämpningen av självstyrelselagen. Med anledning härav avger delegationen detta utlåtande.

Postadress:

Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN

Telefon:

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:

Georgsgatan 9 A 4
00120 HELSINGFORS

Förordningsutkastets innehåll

I enlighet med 71 § 1 mom. i gränsbevakningslagen föreskrivs i den föreslagna förordningen om de begränsningar och förbud som gäller rätten att röra sig i lokaler eller områden som gränsbevakningsväsendet besitter och som är nödvändiga för att förhindra fara för personer eller för att skydda en synnerligen viktig verksamhet inom gränsbevakningsväsendet samt om utmärkande av de områden som omfattas av begränsningar eller förbud gällande rätten att röra sig. Med begränsning av att röra sig avses ett tillfälligt förbud mot att röra sig och vistas som varar en begränsad tid. Med förbud mot att röra sig avses ett förbud mot att röra sig och vistas som gäller tills vidare. Utkastets 3 § anger att det är förbjudet att röra sig eller vistas på en flygplats som gränsbevakningsväsendet besitter och som nämns i bilaga 2 till förordningen, om det inte gäller en lagstadgad uppgift inom gränsbevakningsväsendet, flygverksamhet eller fastighetsskötsel eller någon annan godtagbar orsak. I landskapet Åland skulle landningsplatsen på Ålands sjöbevakningsstation i Mariehamn utgöra ett sådant område.

Enligt utkastets 4 § är det förbjudet att röra sig eller vistas på områden som gränsbevakningsväsendet besitter och som nämns i bilaga 3 till förordningen, om det inte gäller en lagstadgad uppgift inom gränsbevakningsväsendet eller fastighetsskötsel eller någon annan godtagbar orsak. I landskapet Åland skulle Ålands sjöbevakningskaj i Mariehamn samt gränsbevakningsväsendets radarmaster vid Storklobb (Föglö), Enskär (Hammarland), Kökar och Saltvik utgöra sådana områden.

De skjutområden som anges i förordningsutkastets 2 § berör inte Åland.

De områden förbudet gäller har utmärkts på särskilda kartor som finns tillgängliga för allmänheten. Av kartorna framgår området exakta läge, vilket begränsar sig till de områden som anges ovan. Begränsningarna och förbuden gällande rätten att röra sig ska även märkas ut vid den infartsled som leder till en lokal eller ett område och på skyltar eller med band som placerats utanför lokalen eller längs gränsen till området, så att en person som närmar sig lokalen eller området tydligt kan se att ett förbud eller en begränsning gäller.

Förbud att röra sig föreslås inte för sådana lokaler eller områden som gränsbevakningsväsendet besitter, vilka redan är skyddade exempelvis som ämbetsverk och kontor genom offentlig frid och där en tillräcklig passerkontroll har kunnat ordnas.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 27 § 3 och 34 punkterna i självstyrelselagen tillkommer lagstiftningsbehörigheten riket i fråga om statsmyndigheternas organisation och verksamhet, försvarsväsendet och gränsbevakningsväsendet, ordningsmaktens verksamhet för tryggnade av statens säkerhet, försvarstillstånd samt beredskap inför undantagsförhållanden.

Lagstiftningsbehörigheten gällande allmän ordning och säkerhet tillkommer enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen landskapet, med de undantag som nämns i lagens 27 § 27, 34 och 35 §. Av nämnda punkter berör 27 punkten skjutvapen och

skjutförnödenheter och 35 punkten explosiva ämnen till den del rikets säkerhet berörs.

Ålandsdelegationen konstaterar att gränsbevakningslagens 71 § 1 mom., som innehåller ett bemyndigande att utfärda den nu aktuella förordningen, finns i gränsbevakningslagens 9 kap., som rubricerats "Särskilda bestämmelser om säkerheten när det gäller gränsbevakningsväsendets verksamhet och objekt". Förutom nämnda delegeringsbestämmelse innehåller kapitlet bestämmelser om befogenheter som tillkommer gränsbevakningsväsendet såsom säkerhetsvisitation, omhändertagande av farliga föremål och ämnen, säkerhetskontroll av gränsbevakningsväsendets lokaler och områden och utförande av andra säkerhetskontroller, som även på Åland tillkommer gränsbevakningsväsendet.

Som motivering till den föreslagna förordningen anges i inrikesministeriets promemoria av 7.4.2011 bl.a. följande:

"Gränsbevakningsväsendet har både med det militära försvaret (finska fastlandet) och gränsbevakningsverksamheten förenade behov av att för tryggande av sin egen funktionsförmåga och skyddande av utomstående förhindra att obehöriga har tillträde till bl.a. områden där det ges bevarings-, reservist-, eller gränsbevakningsutbildning eller där det förvaras eller hanteras farliga föremål, ämnen eller material som används för flygverksamheten. De föreslagna begränsningarna av och förbuden mot att röra sig är nödvändiga för att skydda människor för faror (t.ex. skjutbanor och -områden, flygplatser, övningsområden) samt för att skydda synnerligen viktig verksamhet inom gränsbevakningsväsendet (t.ex. skydd av teknisk övervakning, materiel och material som behövs för att en störningsfri verksamhet vid gränsbevakningsväsendet ska tryggas, skydd av sekretessbelagda tekniska och taktiska metoder, tryggande av planeringen och beredningen av det militära försvaret, förvaring av försvarsmaktens materiel som är i användning vid gränsbevakningsväsendet)".

Ålandsdelegationens slutsats

Av handlingarna i ärendet drar Ålandsdelegationen slutsatsen att de nu aktuella begränsningarna främst påkallas av behovet att säkerställa gränsbevakningsväsendets verksamhet, och inte i första hand är avsedda att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. De är närmast att hänföra till rättsområdena statsmyndigheternas organisation och verksamhet samt gränsbevakningsväsendet på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket enligt 27 § 3 och 34 punkterna i självstyrelselagen för Åland. De föreslagna åtgärderna begränsar sig till områden som disponeras av gränsbevakningsväsendet eller områdenas omedelbara närhet. Med anledning härav anser Ålandsdelegationen att behörigheten att begränsa rätten att röra sig i lokaler eller områden som gränsbevakningsväsendet besitter i landskapet Åland utgör riksbehörighet, dock så att man vid tillämpningen av nämnda lagstiftning ska iaktta den reglering, de begränsningar och det tillståndsförfarande m.m. som följer av olika landskapslagar inom landskapets behörighetsområden t.ex. miljöskyddslagstiftningen och lagstiftningen inom byggnads- och planeväsendet. Den behörighet som enligt självstyrelselagens för Åland 18 § 6 punkt tillkommer landskapet förutsätter dock att förbudsområdena definieras ytterst snävt och att skyltningen sker på skyddsområdet eller dess omedelbara närhet. Beträffande utmär-

kande av begränsningarna och förbuden i omgivningen hänvisar Ålandsdelegationen även till bestämmelserna i 36 § 1 mom. 38 § 1 mom. i självstyrelselagen.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare